

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет філології

Кафедра української літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____ С. В. Шарин
“ ____ ” _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

***Основні тенденції розвитку українського
історичного роману***

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: **“Українська мова і література”
Другий (магістерський рівень)**

Спеціальність: **014 Середня освіта
014.01 Українська мова та література**

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Івано-Франківськ
2020 рік

Робоча програма “Основні тенденції розвитку українського історичного роману” для студентів спеціальності 014 “Середня освіта” 014.01 Українська мова і література. Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р. – 19 с.

Розробник:

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури
Факультету філології Баран Євген Михайлович*

Програма затверджена на спільному засіданні кафедри української мови і кафедри української літератури

Протокол від “27” серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри української літератури

_____ С. І. Хороб
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 2020 р.

Схвалено методичною радою Факультету філології

Протокол від “ ____ ” _____ 2020 р. № ____

Голова _____ А.М. Мартинець
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 2	Напрямок підготовки (спеціальність) 014 “Середня освіта” 014.01 Українська мова і література	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
		Семестр	
		2-й	
Загальна кількість годин – 90		Аудиторних	
		44 год	–
		Лекції	
		20 год	–
		Практичні, семінарські	
		24 год	–
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		46 год	–
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень Магістр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Проблема історичної свідомості українського народу, у якого в умовах тоталітарної держави хотіли витравити почуття самостійності, самоповаги, а відтак перспектив подальшого історичного саморозвитку, ніколи не втрачала своєї злободенності для української інтелігенції. Сьогодні ця проблема постає перед нами, позначена нерідко гірким досвідом попередніх поколінь.

Справедливою є думка німецького філософа К. Ясперса про те, що «історичні досягнення тісно зв'язані з традицією, вони передаються і тому можуть бути втрачені» (Карл Ясперс. Смысл и назначение истории. М., 1991). Це твердження дозволяє зрозуміти причини посиленого інтересу до творів історичної тематики на певних відрізках суспільно-політичного життя з боку читачів, критиків і літературознавців. І якщо у перших цей інтерес має тенденцію до спаду чи нового піднесення, то в останніх він, в основному, перманентний. Читацькі зацікавлення чи збайдужіння до історичної романістики дозволяє повніше наголосити на причинах такого явища і формувати читацькі смаки на кращих взірцях.

Мета курсу – дати студентам певну суму знань з української історичної прози ст., висвітлити на їх основі найбільш типові явища і факти тогочасного суспільно-історичного життя України висвітлити її періоди напрями, стилі, жанри та засувати роль знакових постатей у означеному дискурсі.

Завдання курсу:

- донести знання про визначні здобутки української історичної класичної прози;
- розкрити стосунки літератури та суспільно-політичного розвитку;
- навчити студентів аналізувати художні тексти, засвоївши специфіку історичної романістики;
- домогтися самостійного опрацювання студентами текстів української історичної класичної прози;
- залучати студентів до активного наукового пошуку, до участі в наукових студентських конференціях.

У результаті вивчення дисципліни студент набуває таких **загальних та фахових компетентностей:**

- Здатність до застосування знань у процесі професійної діяльності у закладах освіти різних рівнів акредитації.
- Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.
- Здатність планувати свій час, працювати автономно і самостійно.
- Здатність розуміти тенденції в науці та освіті; готовність до

впровадження та обміну передовим досвідом, критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.

- Здатність проводити фахово орієнтовані наукові дослідження, брати участь у різних формах наукової комунікації.
- Володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів різних стилів.
- Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва, вміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно свідому особистість.
- Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання

- Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема в професійному спілкуванні.
- Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.
- Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки, представляти результати у письмовій та усній формах.
- Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.
- Володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступна тема: історія питання.
Тема 2. Класифікація української класичної прози.
Тема 3. Українська історична проза: докулішівський період.
Тема 4. Українська історична белетристика романтичного періоду (Євген Ребінка, Микола Маркевич, рання історична белетристика Панька Куліша)
Тема 5. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша як перший український історичний роман.
Тема 6. Фольклорний елемент в українській історичній прозі: «Маруся» Марка Вовчка» і «Марко Проклятий» Олекси Стороженка.
Тема 7. Хмельниччина в українській історичній белетристиці ХІХ-поч.ХХ ст.
Тема 8. Історико-документальна проза («Чернігівка» Миколи Костомарова, «Волинські оповідання» Ореста Левицького.
Тема 9. Історична проза Данила Мордовця на теми української козаччини.
Тема 10. Ідеологічна боротьба в українській історичній – «Вогнем і мечем» Сенкевича – «Князь Єремія Вишневецький» Івана Нечуя-Левицького.
Тема 11. «Самостійники» і «федералісти» в українській класичній історичній прозі – Іван Нечуй-Левицький – Михайло Старицький.
Тема 12. Українська історична проза Галичини кінця ХІХ-поч.ХХ ст.: від Франка до Чайковського.
Тема 13. Утопійний історичний роман – «Захар беркут» Івана Франка.
Тема 14. Українські історичні белетристичні нариси кінця ХІХ-початку ХХ ст.: Борис Грінченко, Вячеслав Будзиновський.
Тема 15. Феномен історичної белетристики Адріана Кащенко.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	к.р.	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1.		2										
Тема 2.		2										
Тема 3.		2	2			2						
Тема 4.			2									
Тема 5.		2	2			4						
Тема 6.			2			4						
Тема 7.		2	2			4						
Тема 8.		2	2			4						
Тема 9.		2	2			4						
Тема 10.			2			2						
Тема 11.		2	2			4						
Тема 12.		2				4						
Тема 13.		2	2			4						
Тема 14.			2			4						
Тема 15.			2			4						
Усього годин	90	20	24			46						

5. Теми семінарських занять (навчальною програмою не передбачено)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська історична белетристика романтичного періоду (Євген Гребінка, Микола Маркевич, рання історична белетристика Панька Куліша	2
2	«Чорна рада» Пантелеймона Куліша як перший український історичний роман.	2
3	Фольклорний елемент в українській історичній прозі: «Маруся» Марка Вовчка» і «Марко Проклятий» Олекси Стороженка.	2
4	Хмельниччина в українській історичній белетристиці XIX-поч. XX ст.	2
5	Історико-документальна проза («Чернігівка» Миколи Костомарова, «Волинські оповідання» Ореста Левицького.	2
6	Історична проза Данила Мордовця на теми української козаччини.	2
7	Ідеологічна боротьба в українській історичній – «Вогнем і мечем» Сенкевича – «Князь Єремія Вишневецький» Івана Нечуя-Левицького.	2
8	«Самостійники» і «федералісти» в українській класичній історичній прозі – Іван Нечуй-Левицький – Михайло Старицький.	2
9	Утопійний історичний роман – «Захар беркут» Івана Франка.	2
10	Українські історичні белетристичні нариси кінця XIX-початку XX ст.:	2

	Борис Грінченко, Вячеслав Будзиновський.	
	Разом	20

7. Теми лабораторних занять
(навчальною програмою не передбачено)

8. Індивідуальні завдання
(навчальною програмою не передбачено)

9. Методи навчання:

1. Лекція: інформаційна, проблемна, з елементами бесіди.
2. Наочні методи навчання (ілюстрування, спостереження).
3. Репродуктивні: відтворення, бесіда, ситуативне моделювання.
4. Проблемно-пошукові: самостійна робота, вирішення проблемних завдань.
5. Методи за логікою викладу змісту навчального матеріалу: аналіз, узагальнення, систематизація.
6. Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (навчальні, пізнавальні), інтерактивні форми.
7. Практичні методи навчання (вправи).

10. Методи контролю

Усне опитування, письмові завдання, реферати, самостійна робота, контрольна робота, залік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	<i>Зараховано</i>
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>не зараховано з можливістю повторного складання</i>
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<i>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

12. Рекомендована література до курсу

1. Ільницький Микола. Людина в історії (Сучасний український історичний роман). К., 1989.
2. Сиротюк Микола. Український радянський історичний роман. Проблема історичної та художньої правди. К., 1962.
3. Павленко Галина. Становлення історичної белетристики в давній українській літературі. К., 1984.
4. Нахлік Євген. Українська романтична проза 20-6—х років XIX ст.. К., 1988.
5. Євген Баран. Українська історична проза другої половини XIX-початку XX століття і Орест Левицький. Львів. 1999.
6. Романа Багрій. Шлях сера Вальтера Скотта на Україну («Тарас Бульба» М.Гоголя і «Чорна рада» П.Куліша в світлі історичної романістики В. Скотта). К., 1993.
7. И. Горский. Исторический роман Г.Сенкевича. М., 1966.
8. Олександр Федорук. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша (історія тексту). К., 2019.

15. Інформаційні ресурси

- a. <http://bukvoid.com.ua/>
- b. <http://litakcent.com/>
- c. <http://diasporiana.org.ua/category/ukrainica/page/75/>
- d. <https://kharkiv-nspu.org.ua/archives/category/novynky>